

ЗАНЕПАД ГАЛУЗИ ЧИ ПРЕКРАСНЕ НЕМИНУЧЕ?

ЗЕЛІНСЬКА Надія,

д-р філол. наук, професор,

Українська академія друкарства, вул. Під Голоском, 19, м. Львів, Україна, 79020

Монографія Марини Жєнченко «Цифрові трансформації видавничої галузі» [1] є своєрідним підсумком, узагальненням численних праць відомої дослідниці сучасних видавничих процесів, а водночас – своєрідним проривом у близьке видавничче майбутнє України, що для багатьох країн уже стало реальним сьогоденням.

З дослідженням М. Жєнченко перед видавниччою галуззю України відкривається – звісно, за умов бажання і готовності представників галузі сприймати нове, – перспектива неминучої перебудови (навіть якщо сьогодні вона масово ще не уявляється нагальною).

Опрацювавши гігантський за обсягом, переважно іншомовний, матеріал (перелік використаних видань складає 576 позицій, з них близько 200 – праці зарубіжних авторів), дослідниця теоретично розбудовує цілісну «цифрову» споруду всього видавничого середовища: від глобальних, структурних до найдрібніших елементів, не забуваючи при цьому зафіксувати паростки цифровізації на українському ґрунті та запропонувати типологічні й термінологічні новації, спричинені їхньою появою. Авторка успішно долає терміно-

логічні різночитання, дуже послідовно й аргументовано підводячи до використання найвідповідніших, на її думку, термінів і, відтак, вживаючи їх у своїй роботі.

Особливо цінним у монографії є те, що, при всьому помітному захопленні авторки безмежними можливостями, які відкриває перед видавниччою галуззю світ цифрових технологій, вона залишається прибічницею традиційних, апробованих практикою, підходів до серцевинних, сутнісних аспектів народження та функціонування видавничого продукту, які – незалежно від змін у технічному озброєнні галузі – завжди будуть «не передорученою» машині сферою відповідальності людини-фахівця (як зазначає М. Жєнченко, «жодні технологічні винаходи поки що не змогли повністю замінити «живого» редактора на шляху до якісного тексту» [1, с. 217]. І це зовсім не ностальгія за old school'ною практикою (яку, до речі, ніхто ніде і не скасовував), а цілком прагматичний підхід сучасного видавця до ймовірного розподілу функцій між «бездушною» програмою і «людиноорієнтованим» собою. Врешті, чітка логічність та струнка будова самого монографічного дослідження, його бібліографічне «оздоблення» та апаратний супровід, стилістично вивірений виклад – усе це «видає» неабиякий практичний редакторський досвід М. Жєнченко та її відповідальне ставлення до власного тексту, – саме у кращих традиціях «старої школи».

А водночас дослідниця сміливо вступає у дуже ще непевний, по-різному означуваний та оцінюваний світ нових інформаційних технологій та, узагальнивши максимально можливу кількість зарубіжних і вітчизняних розвідок, пропонує свою



– достатньо струнку та виважену – систему цифрових елементів, застосованих у видавничій індустрії. Показово, що при цьому вона перебуває на позиціях стабільності галузі як такої, говорячи лише про її цифровізацію, тобто своєрідну «імплантацію» елементів цифрових технологій, а не про тотально цифрову її заміну, і тим більше – про зникнення.

Монографія М. Женченко, у своєму тематичному сегменті, компенсує помітний брак глибоких теоретичних узагальнень видавничого сьогодення, яке, на відміну від, безумовно, цікавого та не до кінця ще дослідженого видавничого минулого, являє собою все ж складніший об'єкт дослідження – вже хоча б через швидкоплинність змін і частоту новацій (недаремно ж один з найвідоміших видавничих аналітиків сучасності Дж.-Б. Томпсон порівнює писання про сьогоднішній день галузі зі стрільбою по рухомих мішенях: ви ще не встигли завершити текст, а об'єкт вже змінився).

Дослідження, матеріалізоване у монографії, не просто актуальне – воно адекватне своєму часові та рівневі розуміння тих процесів (а надто їх трансформації), що відбуваються внаслідок стрімкого розвитку інформаційних технологій. І якщо видавничу галузь в Україні ще не «накрила» з головою хвиля тотальної крос-медійної залежності, то, слідуючи світовим тенденціям, можна передбачати, що ця хвиля вже на підході. І її треба зустріти у повній технологічній, організаційній, а, головне, психологічній готовності. До чого, по суті, і закликає своєю книжкою М. Женченко.

1. *Женченко М.* Цифрові трансформації видавничої галузі: моногр. / [за наук. ред. В. Пізуна]. Київ: Жнець, 2018. 435 с. : табл. – Режим доступу до ресурсу: <https://zhnets.com.ua/magazyn/zhenchenko-maryna-tsyfrovi-transformatsii-vydavnchyoj-haluzi-monohrafiia>